

Lekebergs kommun - Alternativ dricksvattenförsörjning

BILAGA A - Köpa vatten via nya kommunsamarbeten

Utredning avseende alternativ dricksvattenförsörjning för Fjugesta, Gropen-Kvistbro, Hidingebro och Hidinge-Lanna.

2026-01-26

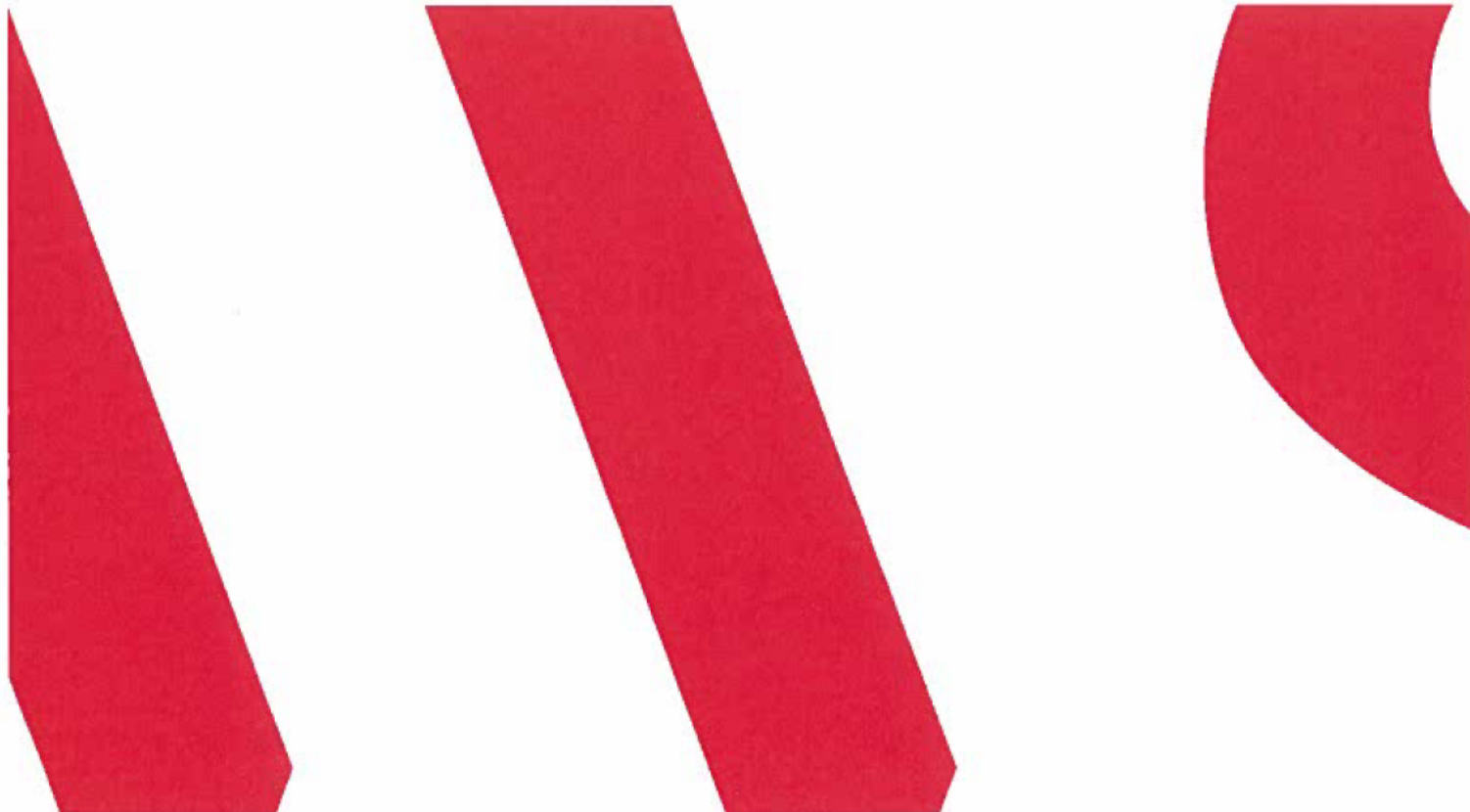
Uppdragsnummer 10385929

Kontaktpersoner:

Lekeberg - Adina Lundberg
adina.lundberg@lekeberg.se

WSP - Embla Myrdal
embla.myrdal@wsp.com

Författare: Elsa Malmer, Birgitta Eriksson, Louise Samuelsson och Embla Myrdal
Granskad av: Anna Dahlman Petri och Anders Rydberg

Bilaga A – Köpa vatten via nya kommunsamarbeten

Denna bilaga redogör för möjligheten att säkra vattenförsörjningen genom att köpa vatten från en geografiskt nära kommun. Bilagan belyser vilka kommuner som är aktuella, vilka volymer som kan vara tillgängliga och vilka hinder eller möjligheter som finns för ett sådant samarbete. Syftet är att bedöma om kommunen är intressant att studera vidare i fortsatt utredning.

De tre till synes närliggande kommunerna Hällefors, Ljusnarsberg, Lindesberg har inte bedömts relevanta på grund av det förhållandevis stora geografiskt avstånd till Lekeberg, det bedöms inte ekonomiskt motiverat med den typen av överföringsledningar. Därutöver skulle frågan om rådighet över sin anläggning innebära större utmaningar när anläggningen passerar andra kommuner.

Degerfors

Alternativet med överföringsledning till Degerfors bedöms initialt inte som ett intressant alternativ i förhållande till utredningens andra alternativ på grund av osäker kapacitet och leveranssäkerhet.

Degerfors kommun har en dricksvattenförsörjning som baseras på tre grundvattenverk: Degerfors, Svartå och Åtorp. WSP har varit i dialog med Degerfors VA-chef (Östlund, 2025). Degerfors vattenverk, som är det största, använder grundvatten från Letälvsåsen och har ett nytt ekologiskt vattenverk färdigställt 2022 (med solceller på taket). Svartå vattenverk som ligger närmast Lekebergs kommungräns använder infiltrerat grundvatten från området vid sjön Lill-Björken, medan Åtorp har ett mindre verk som också baseras på grundvatten. Tillsammans producerar verken cirka 1,4 miljoner kubikmeter dricksvatten per år (ev något högre produktion, osäkra siffror). Degerfors försörjer även Karlskoga lasarett.

Kommunen arbetar aktivt med att säkra leveranssäkerheten genom redundans i anläggningarna och förbättrad säkerhet. Det finns inga stora risker för föroreningar, men arbete pågår för att komma i kapp med uppströmsarbete, inklusive hantering av PFAS. Vattenskyddsområden saknas idag men utvecklas kontinuerligt. VA-organisationen är relativt liten, med cirka 10 personer, och har nyligen genomgått förändringar i ledningen. Trots att kommunen är på väg att avbefolkas finns tillväxt längs sjön mot Karlskoga, vilket kan påverka framtida behov och samarbeten inom VA (Östlund, 2025).

Alternativet med överföringsledning till Villingsberg bedöms som ett potentiellt intressant alternativ att utreda vidare, men är inte lika intressant som Laxå eller eget vattenverk och har därför inte valts ut som en finalist. Alternativet kom in sent i utredningsarbetet och har därför inte uttömts helt, det kan därför vara intressant med en fortsatt dialog.

Dricksvattenförsörjningen i Karlskoga sker via Gälleråsen vattenverk, som tar sitt råvatten från Timsälven. Vattnet klassas som infiltrerat grundvatten och Karlskoga Energi och Miljö ansvarar för det kommunala vattennätet. WSP har i dialog med Karlskogas VA chef (Karlsson, 2025) diskuterat Karlskogas dricksvattenförsörjning.

Karlskoga har en pågående tillståndsprocess för ett nytt råvattenintag som ska anslutas till befintligt vattenverk med konstgjord infiltration i grundvattenås. [REDACTED]

- Produktion idag: över 5 miljoner m³/år (debiterbart ca 3,9 miljoner m³).
- Kapacitet: upp till 17 000 m³/dygn ut på nätet, men det finns flaskhalsar i ledningsnätet.
- Behov Lekeberg: ca 350 000 m³/år 2025 – vilket är litet jämfört med Karlskogas produktion, så kapacitetsmässigt bedöms det initialt inte vara problem.

Sedan år 2017 har många nya verksamhetsområden anslutits till kommunalt VA i Karlskoga, men inga större omvandlingsplaner finns. Tillkommande kapacitet beror främst på inflyttning och industriutveckling. [REDACTED]

VA-verksamheten är en del av koncernen Karlskoga Energi och Miljö, som även omfattar elnät, vattenkraft (16 verk), fjärrvärme, kraftvärmeverk, stadsnät, elhandel och 5 % ägande i biogasbolag. VA-chef med två ingenjörer, en administratör, åtta drifttekniker, nio personer på rörsnät med egen chef samt en chef för verket. Totalt cirka 25 personer. Projektledare och stödfunktioner finns centralt i koncernen (totalt ca 200 anställda).

Nuvarande råvatten har vissa risker kopplade till industriområden (batteri, litium, PFAS m.m.), men ligger normalt inom gränsvärden. Kommunen gör insatser för att minska riskerna. [REDACTED]

Nora

Alternativet med överföringsledning till Nora bedöms inte som tekniskt intressant i detta skede. Nora kommun producerar sitt dricksvatten främst från grundvatten som kräver minimal behandling. Den tekniska förvaltningen ansvarar för produktion och distribution av dricksvatten.

En sådan lösning skulle kräva en mycket lång ledningsdragning, med passage genom Örebro tätort, samt förutsätta en utredning kring möjligheten att öka kapaciteten i Noras befintliga vattensystem. Sammantaget innebär detta omfattande tekniska och administrativa utmaningar, vilket gör alternativet mindre attraktivt i jämförelse med andra alternativ.

Askersund

Alternativet med överföringsledning till Askersund bedöms inte som tekniskt intressant i detta skede. Askersunds kommun har redan en decentraliserad och fungerande dricksvattenförsörjning via fyra vattenverk, där Harge tar yvatten från Vättern och övriga är grundvattenverk (Askersund, 2023-05-29). En överföringsledning skulle kräva passage genom Hallsbergs kommun, vilket innebär begränsad rådighet över ledningen. Dessutom skulle lösningen i praktiken motsvara en lika lång ledning till Vättern, men som Lekeberg ensam finansierar, vilket gör alternativet mindre attraktivt i utredningen.

Kumla

Alternativet med överföringsledning från Kumla bedöms inte som tekniskt eller ekonomiskt intressant i detta skede. Kumla kommun producerar cirka 3,5 miljoner kubikmeter dricksvatten per år, varav en betydande del redan säljs till Hallsbergs kommun. Vattenförsörjningen baseras på grundvatten från Kumlaåsen samt infiltration från sjön Tisaren (Kumla kommun, 2023-09-11). Eftersom Kumla är delägare i Vätternvatten krävs godkännande från samtliga delägarkommuner för att kunna sälja vatten vidare till Lekeberg. Dessutom bedöms prisbilden bli högre än vid fortsatt leverans från Örebro, vilket sammantaget gör alternativet mindre attraktivt.

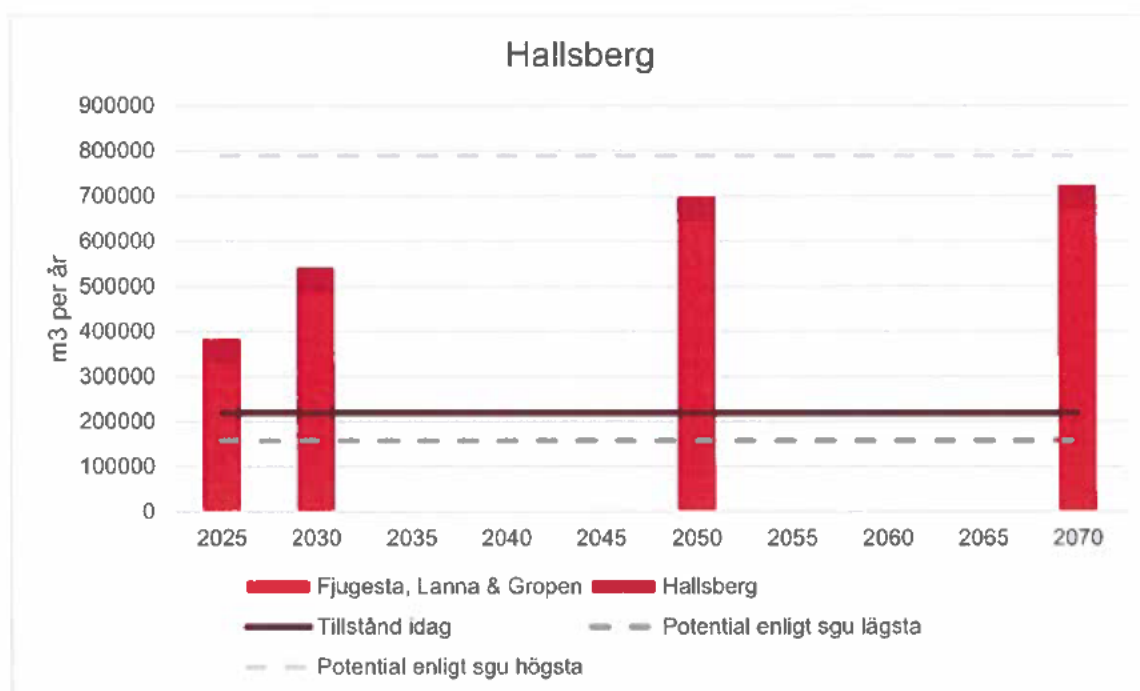
Hallsberg

Alternativet med överföringsledning från grundvattenverket Vretstorp i Hallsberg bedöms som potentiellt intressant, men har inte tillräcklig kapacitet i verket eller tillstånd för vattenuttag idag och kräver därför vidare utredning om det ska vara gångbart.

WSP har haft en dialog med VA-chef i Hallsberg (Lidberg, 2025). Hallsberg köper idag cirka 80 % av sitt dricksvatten från Kumla, medan resterande 20 % kommer från grundvattenverken i Vretstorp och Hjortkvarn. Vretstorp ligger nära kommungränsen till Lekeberg och har en vattendom på 600 m³/dygn, med möjlighet att kortvarigt pressa upp till 800 m³/dygn. Normalproduktionen är dock endast 120–150 m³/dygn, vilket är en bra bit under Lekebergs behov på cirka 900 m³/dygn. Det finns inga planer idag på utbyggnad av verket. Det finns ett radonproblem i verket.

Om Hallsberg ska utgöra ett alternativ för Lekeberg skulle innebära kapacitetsökning, radonbarriärer och utökning av vattendomen. En överföringsledning till Fjugesta skulle behöva passera både E18 och stambanan, vilket medför tekniska och kostnadsmässiga utmaningar.

I dialog med Hallsbergs kommun framkom att de inte är främmande för ägarstrukturen eftersom de idag köper vatten till majoriteten av kommunen från Kumla. Hallsberg är en av ägarkommunerna i Vätternvatten men grundvattenverket i Vretstorp kommer inte ingå i Vätternvatten. Samtidigt blir det en större fråga för Hallsbergs kommun eftersom de är delägare i Vätternvatten idag. Om Lekeberg lämnar Vätternvatten – vad har Hallsberg för incitament att sälja vatten till Lekeberg? Täkten har enligt SGU's grundvattenkarta en uttagsmöjlighet på 5-25 l/s, vilket motsvarar 430 - 2 160 m³/dag.

Figur 1. Stapeldiagram över kapaciteten i Hallsberg och Lekeberg, vad befintligt tillstånd tillåter för uttag ur tåkten och vad SGU visar för lägsta – högsta potential i grundvattentäkten.

Det finns ingen reservvattenlösning idag men inte heller någon historik av några större avbrott.

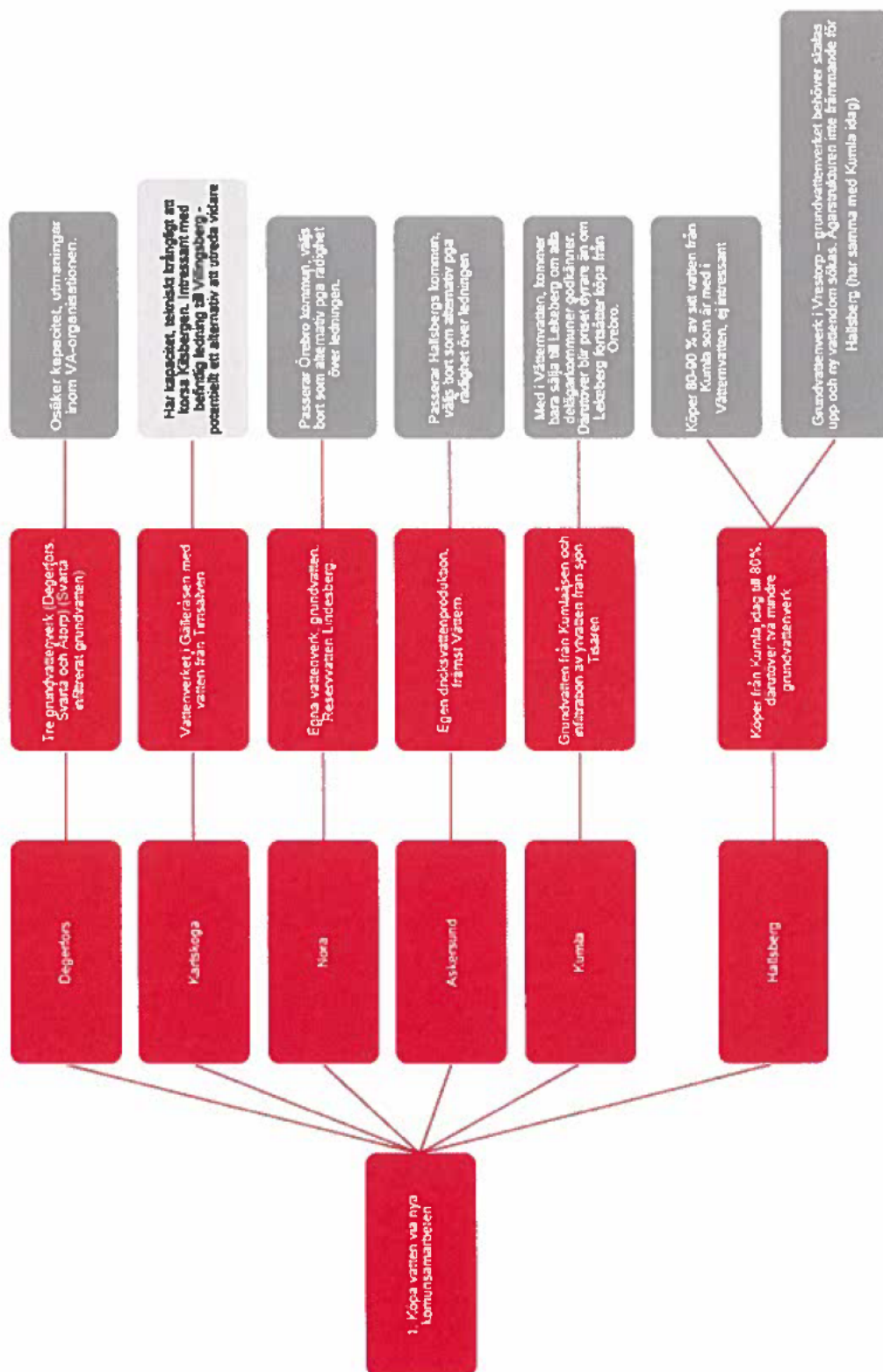
Kommunen har en liten VA-organisation och drifrar sina anläggningar själva.

Risker för grundvattentäkten kan komma från energibrunnar i området, stambanan mot Göteborg passerar precis norr om vattenverket. Inga kända PFAS föroreningar. Det finns en okänd risk hur dricksvattnet påverkas i kommunen om Kumla börjar förbränna PFAS i Kvarntorp.

Sammanfattning

Nedan visas en schematisk figur över hur alternativen har utformats.

Litteraturförteckning

Askersund, 2023-05-29. *Vattenverk i Askersunds kommun*. [Online]

Available at:

<https://www.askersund.se/download/18.7b9ee94218851b7094217c96/1686665399267/Fakta%20om%20v%C3%A5rt%20vatten.pdf#:~:text=I%20Askersunds%20kommun%20finns%20fyra%20vattenverk%20d%C3%A4r%20vattnet,vattentorn%20vilka%20rymmer%20300%20till%20400%20kubikmeter%20>

[Använd 10 2025].

Karlsson, S., 2025. *VA chef* [Intervju] (05 11 2025).

Kumla kommun, 2023-09-11. *Dricksvatten*. [Online]

Available at: <https://www.kumla.se/bygga-bo-och-miljo/vatten-och-avlopp/dricksvatten.html>

[Använd 10 2025].

Lidberg, P., 2025. *VA-chef* [Intervju] (14 10 2025).

Östlund, C., 2025. *VA-Chef, Serviceförvaltningen, VA-enheten* [Intervju] (06 11 2025).